

חק לישראל – פרשת וארא ליל שישי

מופת ואמרת אל אהרן קח את מטף והשלה לפני פרעה יהי לתנין: (ט) ארי ימלל לותכוון פרעה למימר הבו לכוון אתא ותימר לאהרן סב ית חוטרך ודמי קדם פרעה יהי לתנינא:

(י) ויבא משה ואהרן אל פרעה ויעשו כן כאשר צוה יהוה וישלה אהרן את מטוהו לפני פרעה ולפני עבדיו ויהי לתנין: (י) ויבא משה ואהרן אל פרעה ויעשו כן כאשר צוה יהוה וישלה אהרן את מטוהו לפני פרעה ולפני עבדיו ויהי לתנין: (י) ועל משה ואהרן לות פרעה ועבדיו כן כמא דפקיד יי ורמא אהרן ית חוטרך קדם פרעה וקדם עבדוהי והוה לתנינא:

(יא) ויקרא גם פרעה לחכמים ולמכשפים ויעשו גם הם חרטמי מצרים בלחטיהם כן: (יא) ויקרא גם פרעה לחכמים ולמכשפים ויעשו גם הם חרטמי מצרים בלחטיהם כן: (יא) ויקרא אף פרעה לחכמיא ולחרטיא ועבדו אף אנון חרשי מצרים בלחטיהו כן:

(יב) וישליכו איש מטוהו ויהיו לתנינם ויבלע משה אהרן את מטתם: (יב) וישליכו איש מטוהו ויהיו לתנינם ויבלע משה אהרן את מטתם: (יב) ורמו גבר חוטרך והוה לתנינא ובלע חטרא דאהרן ית חטריהו:

(יג) ויחזק לב פרעה ולא שמע אליהם כאשר דבר יהוה: (יג) ויחזק לב פרעה ולא שמע אליהם כאשר דבר יהוה: (יג) ואתקף לפי דפרעה ולא קביל מנהון כמא דמליל יי:

(יד) ויאמר יהוה אל משה כבד לב פרעה מאן לשלח העם: (יד) ויאמר יהוה אל משה כבד לב פרעה מאן לשלח העם: (יד) ואמר יי למשה אתיקר (לפרטי יקור) לבא דפרעה סריב לשלחא עמא:

(טו) לך אל פרעה בבקר הנה יצא המיזמה ונצבת לקראתו על שפת היאר והמטה אשר נהפך לנחש תקח בידך: (טו) לך אל פרעה בבקר הנה יצא המיזמה ונצבת לקראתו על שפת היאר והמטה אשר נהפך לנחש תקח בידך: (טו) אזיל לות פרעה בצפרא הא נפיק למיא ותתעד לקדמותיה על כיה נהרא וחוטרא דאתהפיד לחוץא תסב בידך:

(טז) ואמרת אליו יהוה אלהי העברים שלחני אליך לאמר שלח את עמי ויעבדני במדבר והנה לא שמעת עד כה: (טז) ואמרת אליו יהוה אלהי העברים שלחני אליך לאמר שלח את עמי ויעבדני במדבר והנה לא שמעת עד כה: (טז) ותימר ליה יי אלקא דיהודאי שלחני לותך למימר שלח ית עמי ויפלחון קדמי כמדברא וקא לא קבילתא עד כעו:

(יז) כה אמר יהוה בזאת תדע כי אני יהוה הנה אנכי מכה במטה אשר בידך על המים אשר ביאר ונהפכו לדם: (יז) כה אמר יהוה בזאת תדע כי אני יהוה הנה אנכי מכה במטה אשר בידך על המים אשר ביאר ונהפכו לדם: (יז) כדנו אמר יי כדא תדע ארי אנא יי הא אנא מחי בחטרא די בידי על מיא די בנהרא ויתהפכו לדמא:

(יח) והדגה אשר ביאר תמות ובאש היאר ונלאו מצרים לשמות מים מן היאר: (יח) והדגה אשר ביאר תמות ובאש היאר ונלאו מצרים לשמות מים מן היאר: (יח) ונני די בנהרא תמות וסרי נהרא וילאון מצראי למשתי מיא מן נהרא:

(יט) ויאמר יהוה אל משה אמר אל אהרן קח מטף ונטה ידך על מימי מצרים על נהרתם על יאריהם ועל אגמיהם ועל כל מקוה מימיהם ויהיו דם והיה דם בכל ארץ מצרים ובעצים ובאבנים: (יט) ויאמר יהוה אל משה אמר אל אהרן קח מטף ונטה ידך על מימי מצרים על נהרתם על יאריהם ועל אגמיהם ועל כל מקוה מימיהם ויהיו דם בכל ארץ מצרים ובעצים ובאבנים: (יט) ואמר יי למשה אמר לאהרן טול חטרא וארים ידך על מיא דמצרים על נהריוהו על ארתיהו ועל אגמיהו ועל כל בית פנישות מימיהו ויהו דמא ויהי דמא בכל ארעא דמצרים ובמני אעא ובמני אבנא:

חק לישראל – פרשת וארא ליל שישי

(כ) ויעשו כן משה ואהרן כאשר צוה יהוה וירם במטה ויך את המים אשר ביאר לעיני פרעה ולעיני עבדיו ויהפכו כל המים אשר ביאר לדם: (כ) ויעשו כן משה ואהרן כאשר צוה יהוה וירם במטה ויך את המים אשר ביאר לעיני פרעה ולעיני עבדיו ויהפכו כל המים אשר ביאר לדם: (כ) ועבדו כן משה ואהרן כמא דפקיד יי וארים בחדא ומחא ית מיא די בנהרא לעיני פרעה ולעיני עבדוהי ואתהפיכו כל מיא די בנהרא לדמא: (כא) והדגה אשר ביאר מתה ויבאש היאר ולא יכלו מצרים לשתות מים מן היאר ויהי הדם בכל ארץ מצרים: (כא) והדגה אשר ביאר מתה ויבאש היאר ולא יכלו מצרים לשתות מים מן היאר ויהי הדם בכל ארץ מצרים: (כא) ונגני די בנהרא מיתו וסרי נהרא ולא יכילו מצראי למשתי מיא מן נהרא והוה דמא בכל ארעא דמצרים: (כב) ויעשו כן חרטמי מצרים בלטיהם ויחזק לב פרעה ולא שמע אלהם כאשר דבר יהוה: (כב) ויעשו כן חרטמי מצרים בלטיהם ויחזק לב פרעה ולא שמע אלהם כאשר דבר יהוה: (כב) ועבדו כן חרשי מצרים בלחשיהון ואתקפו לבא דפרעה ולא קביל מנהון כמא דמליל יי: (כג) ויפן פרעה ויבא אל ביתו ולא שית לבו גם לזאת: (כג) ויפן פרעה ויבא אל ביתו ולא שית לבו גם לזאת: (כג) ואתפני פרעה ועל לביתיה ולא שוי לביה אף לדא:

רש"י

לחת לב שלם לשב טוב לי שיתקשה לכו למען הרבות זו אותותי ותכירו את גבורותי. וכן מדתו של הקד"ה מביא פורענות על האומות עו"א כדי שישמעו ישראל וייראו שני' (לפניה ג) הכרתי גוים נשמו פנותם וגו' אמרתי אך תיראי אותי תקחי מוסר ואף על פי כן בחמש מכות הראשונות לא נאמר ויחזק ה' את לב פרעה אלא ויחזק לב פרעה (ועיין ברא"ם שגורם כאן דבור המתחיל בלכתך לשבוב עד אשר שמתו בידך וכללעיל צפ' שמות צפ' בלכתך לשבוב ע"ש): (ה) את ידי – יד ממך להכות בהם: (ט) מופת – אות להודיע שיש לך (לרוך) צמי ששולח אתכם: (י) לתנין – לו נחש: (יא) בלטיהם – בלחשיהון ואין לו דמיון במקרא ויש לדמות לו (בראשית ג) להט החרב המתהפכת דומה שהיא מתהפכת על ידי לחש: (יב) ויבלע מטה אהרן – (שבת לז) מאחר שחזר ונעשה מטה בלע את כולן:

(כח) ויהי ציוס דבר וגו' – מחובר למקרא שלאחריו: (כט) וידבר ה' – הוא הדבור עלמו האמור למעלה בא דבר אל פרעה מלך מצרים אלא מתוך שהפסיק הענין כדי ליחסם חזר הענין עליו להתחיל בו: אני ה' – כדאי אני לשלח ולקיים דברי שליחותי: (ל) ויאמר משה לפני ה' – היא האמירה שאמר למעלה הן בני ישראל לא שמעו אלי וסנה הכתוב כאן כיון שהפסיק הענין וכך היא השיטה כאדם האומר נחזור על הראשונות: (לא) נתחיד אלהים לפרעה – שופט ורודה לרדותו במכות ויסורין: יהיה נביאך – כתרומתו מתורגמן וכן כל לשון נבואה אדם המכריז ומשמיע לעם דברי תוכחות והוא מגזרת (ישעיה נז) ניב שפתים (משלי י) ינוב חכמה ויכל מהתנבאות לשמואל (סי' י) ובלע"ז קוראין לו פרידיג"ר (פרעדיגען): (ב) אתה תדבר – פעם אחת כל שליחות ושליחות כפי ששמעת מפי ואהרן אחיך ימליאנו ויטעימנו באזני פרעה: (ג) ואני אקשה – מאחר שהרשע והתרים כנגדי וגלוי לפני שאין נחת רוח באומות עו"א

חק לישראל – פרשת וארא ליל שישי

נהרותם – הם נהרות המושכים כעין נהרות שלנו: יאוריהם – הם צריכות הנגרים העשויות צידי אדם משפת הנהר לשדות ונילוס מימיו מתברכים ועולה דרך היאורים ומשקה השדות: אגמיהם – קבוצת מים שאינן נובעין ואינן מושכין אלא עומדין במקום אחד וקורין לו אשטנ"ק: בכל ארץ מצרים – אף במרחאות ובאמצאות שבצתים: ובעלים ובאבנים – מים שבכלי עץ ובכלי אבן:

(כז) בלטיהם – לחש שאומרין אותו בלט ובחשאי ורבותינו אמרו (סנהדרין סז) בלטיהם מעשה שדים בלהטיהם מעשה כשפים: ויחזק לב פרעה – לומר על ידי מכשפות אתם עושים כן (מנחות פה) תבן אתם מכניסין לעפריים עיר שכולה תבן. אף אתם מביאין מכשפות למצרים שכולה כשפים:

(כג) גם לזאת – למופת המטה שנהפך לתנין ולא לזה של דם:

(יד) כזד – תרגומו יקיר ולא אתיקר מפני שהוא שם דבר כמו (שמות יח) כי כזד ממך הדבר:

(טו) הנה יואל המימה – לנקביו שהיה עושה עצמו אלוה ואומר שאינו כריך לנקביו ומשכים ויואל לנילוס ועושה שם לרכיו (ש"ר):

(טז) עד כה – עד הנה ומדרשו עד שתשמע ממני מכת בכורות שאפתח בה צכה כה אמר ה' כחצות הלילה:

(יז) ונהפכו לדם – לפי שאין גשמים יורדים במצרים ונילוס עולה ומשקה את הארץ ומצרים עובדים לנילוס לפיכך הלקה את יראתם ואח"כ הלקה אותם:

(יח) ונלאו מצרים – לבקש רפואה למי היאור שיהיו ראויין לשתות:

(יט) אמור אל אהרן – לפי שהגין היאור על משה כשנשלך לתוכו לפיכך לא לקה על ידו לא בדם ולא בצפרדעים ולקה על ידי אהרן:

לע"נ

זאב חיים בן שרה, משה דוד בן סוזנה מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סוזנה מלכה
בת שמחה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל